

ani v tomto roce neměly důvodu k ustanovení, že splacení dluhu má se státi zlatými penězi, a užily proto výrazu, jež v původní smlouvě nahradily označením in Gold vzhledem k totožnosti měny. Nelze proto ani z odst. IV. smlouvy z roku 1901 nic dovoditi ve prospěch žalobkyně. Rozhodnutí nejvyššího soudu uvedená v jejím rekursu vztahují se ve směr na případy, kde splacení dluhu zlatými penězi bylo smluveno výslovně, t. j. nejen označením ve zlatě, nýbrž byl při tom projeven i úmysl stran čeliti tím případným změnám měny, čehož v tomto případě strany neprojevily. Nedostatek zlaté nebo jiné přesně znějící doložky nasvědčuje tudíž jedině tomu, že strany nepomýšlely na možnou změnu měny, na kterou zněla zápůjčka, a že pro ten případ neučinily opatření. Tím vzala každá strana na se nebezpečí této změny. Záleželo na stranách, by si výslovně vyměnily, že má zápůjčka býti vrácena v penězích stejné vnitřní hodnoty, v jakých byla dána. Prosté označení měny slovy »in Gold« nestačilo k tomu za tehdejších poměrů. Ostatní vývody, hlavně poukaz na porušení zásady poctivosti a víry, byly vyvráceny soudem první stolice a částečně i odvolacím soudem, pokud uznal zažalovaný nárok po právu.

Odvolací soud neodvodil však z předchozího správného svého názoru správné důsledky a nelze proto souhlasiti s dalším jeho právním posouzením věci. Poukazuje sice právem na nemožnost valorisace vzhledem k tuzemským zákonům, pokouší se však přes to aspoň o částečnou valorisaci přepočtem původní pohledávky na rakouské peníze a nyní na čsl. koruny. Ani z §§ 983 a 989 obč. zák. nelze dovoditi správnost jeho názoru. Pohledávka byla poskytnuta v říšských německých markách a měla býti splacena v téže měně. Nezáleží na tom, že dlužník měl své sídlo tehdy v Rakousku, nyní v Čsl. republice. Tím nezměnilo se nic na měně, v níž byla zápůjčka dána a měla býti splacena. Nemohla by proto žalovaná obec v žádném případě odsouzena býti přímo k placení dluhu toho v Kč, leda snad alternativně, ale nikdy podle kursu v den sjednání anebo výplaty zápůjčky. Že by byly měly strany úmysl sjednati vrácení zápůjčky ať již v dřívější rakouské měně anebo v čsl. korunách, nelze dovoditi z přednesu jich ani ze zjištěných skutečností. Šlo jedině o pohledávku v německé říšské měně, a nelze proto dovoditi z rakouských a čsl. měnových zákonů možnost přepočtu jejího na Kč, jakož i nárok žalující firmy na splacení pohledávky v této měně. Jakmile bylo tudíž zjištěno, že předmětem zápůjčky byl milion marek tehdejší říšské měny německé, aniž bylo smluveno, že splacení dluhu má se státi zlatými penězi, jest míti za to, že žalovaná obec v čase, kdy složila částku tu na soudě, nebyla povinna platiti žalující firmě více než právě tuto částku v říšské měně tehdy ještě platné bez ohledu na její vnitřní hodnotu.

Čís. 6911.

Pokud není odvolací soud povinen naříditi nové ústní odvolací líčení, ačkoliv mu byla věc vrácena zrušovacím usnesením dovolacího soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Ručení přejímatele podniku podle §u 1409 obč. zák. týká se i závazků k náhradě škody (z vadného vedení podniku předavatelem).

Lhostejno, že v době převzetí podniku nebylo ještě jisto, jaká škoda bude vymáhána, jen když tu bylo již protismělné jednání, z něhož byl vyvozován náhradní nárok. Přejímatel podniku sice neměl možnost způsobiti likvidaci podniku předavatelova (společnosti s r. o.), ale mohl si provedení likvidace položit za podmínku převzetí podniku. Opomenuv toho, nemůže se přejímatel vyloučati, že o nároku proti předavateli nevěděl aniž věděti musel.

(Rozh. ze dne 17. března 1927, Rv I 1674/26.)

Žalující firma domáhala se na žalované akciové společnosti náhrady škody, jež prý jí byla způsobena nesprávnými informacemi společnosti s r. o., jejíhož podniku nabyla žalovaná. Žalující firma vnesla mezičimní určovací návrh, že žalovaná akciová společnost jest k žalobě pasivně oprávněna. Procesní soud první stolice uznal mezičimním rozsudkem právem, že žalovaná akciová společnost jest ku sporu oprávněna. Odvolací soud rozsudkem ze dne 10. července 1925 napadený rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud usnesením ze dne 7. května 1926 napadený rozsudek zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. Odvolací soud po té po neveřejném zasedání rozsudek prvního soudu potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není podstatnou vadou řízení podle §u 503 čís. 2 c. ř. s., že odvolací soud rozhodl o dovolatelském odvolání v neveřejném sedění, nenařídív nového ústního odvolacího líčení, ačkoli mu byla věc vrácena zrušovacím usnesením dovolacího soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl. Zásada §u 511 (2) c. ř. s., k níž dovolání poukazuje, neplatí bez výjimky (srv. rozh. čís. 4601 sb. n. s.). O takovou výjimku jde i v souzeném případě. V původním — zrušeném — rozsudku nezaujal odvolací soud právní stanovisko k názoru soudu první stolice, že pasivní legitimace k žalobě jest odůvodněna §em 1409 obč. zák., nýbrž řešil otázku pasivní žalobní legitimace jen s hlediska § 96 zák. o společnostech s obm. ruč. Dovolací soud neshledal v odvolacím rozsudku potřebných skutkových zjištění pro jeho kladnou odpověď na tuto otázku a uznal proto nezbytným, by odvolací soud zjistil, zda bylo vyhověno všem náležitostem §u 96 řečeného zákona. Zjištění ta vyžadovala ovšem ústního jednání a proto dovolací soud uložil soudu druhé stolice, by o věci znovu jednal. Než výsledek nového jednání nebylo lze určitě předvídati. Mohl býti i záporný. Proto dovolací soud připomněl odvolacímu soudu, by pro případ, že by zjištění měla záporný výsledek aneb že by odvolací soud, změniv názor o nejvhodnějším postupu při vyřízení odvolání, pokládal předem za účelnější vybudovati své rozhodnutí na témž základě jako soud první stolice, se zabýval

i otázkou, zda sporná pasivní legitimace je dána podle §u 1409 obč. zák. Pro řešení této otázky nebylo ústního odvolacího líčení nezbytně třeba, jestliže odvolacímu soudu postačovaly již výsledky prvního ústního odvolacího líčení, jež se vztahovalo podle protokolu a podle obsahu přípravných spisů i k řešení sporu s hlediska §u 1409 obč. zák. Odvolací soud zvolil tentokráte posléze naznačený postup. Jeho skutkové předpoklady, získané z prvního ústního líčení odvolacího, postačují pro rozhodnutí. Nebylo tudíž třeba, položití rok pro pokračování v něm, zda tu je fuse podle §u 96 zák. o společnostech s r. o., a není ani vadou řízení, že nezjistil, zda se stalo usnesení, by bylo upuštěno od likvidace, jak § 96 zákona vyžaduje. Ostatní vývody, kterými dodolání vytýká podle §u 503 čís. 2 c. ř. s. jako vadu řízení, že odvolací soud neprávem usuzuje z usnesení obou společností na universální sukcesi žalované firmy ve jmění firmy, s níž Arnošt J. jednal, patří správně do vývodů k dovolacímu důvodu mylného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.).

Pod dovolacím důvodem §u 503 čís. 4 c. ř. s. provedené výtky mylného právního posouzení nelze uznati za správné. Právní závěr, že žalovaná akciová společnost převzala veškeré jmění i podnik S. společnosti, společnosti s r. o., jest plně odůvodněn protokolem ze dne 5. listopadu 1923 o mimořádné valné hromadě žalované společnosti. Že z tohoto převzetí plyne universální sukcese, odvolací soud nepraví, odvozuje výslovně ručení žalované za dluhy společnosti s r. o. z předpisu §u 1409 obč. zák., tedy z právního poměru singulární sukcese. S právními otázkami, dovoláním nadhozenými při provádění dovolacího důvodu §u 503 čís. 3 c. ř. s., zda tu je aktivní legitimace žalobců a zda zažalovaný nárok je po právu, protože prý posudek nebyl podán společností, nýbrž soukromě jejím jednatelem P-em a zda byl podán bezplatně či za plat, nelze se toho času obírat, neboť řízení je prozatím omezeno jen na otázku pasivní legitimace a s tou nijak nesouvisí. Správně praví dovolání, že jen tehdy lze říci, že někdo znal nebo musil znáti povinnost k náhradě určité škody, jestliže znal neb musil znáti konkrétní jednání, jež mělo vznik povinnosti k náhradě škody v zápětí, v souzeném případě tedy jen, jestliže žalovaná znala neb musila znáti skutečnost, že společnost s r. o. dala nesprávnou radu. Ale neprávem míní dovolání, že odvolací soud na tuto otázku odpověděl omylem kladně, když dopis Arnošta J-a ze dne 5. prosince 1922 s přílohou Dra Lva J-a nebyl dodán společnosti s r. o., nýbrž jejímu jednatele. Není přece sporu, že Arnošt J. navázal obchodní styk se společností s r. o. Ta jako právnická osoba mohla se svým zákazníkem jednati ovšem jen prostřednictvím některého ze svých jednatelů neb jiných činitelů. Když se pak její zákazník ve věcech zahájeného obchodního spojení s nějakou výtkou obrátil — ať ústně aneb písemně — na jejího jednatele, přičilo by se nejprvotnějším základům slušného obchodování, kdyby si společnost jako pravý smluvník směla hráti na schovanou a zapřítí účinnost právního jednání s jejím jednatelem pro sebe. Jest-li tedy jisto, že Arnošt J. jednatele společnosti s r. o. vytýkal špatnou radu v obchod-

ním styku s ní navázaném, usoudil odvolací soud z toho právem, že to vytýkal společnosti s r. o. a že se jeho dopis ze dne 5. prosince 1922 týkal jí. Z toho plyne pak ovšem i pro ni v čl. 28 obch. zák. stanovená povinnost o uschování obchodních dopisů. Ostatně nasvědčuje též obsah odvolatelova přípravného spisu tomu, že společnost s r. o. o dopise ze dne 5. prosince 1922 s přílohou měla vědomost a jej pokládala za obchodní dopis svého podniku. Že dopis ten proti předpisu čl. 28 obch. zák. neuschovala, dovolatel netvrdil. Z jeho obsahu, zejména z jeho druhého odstavce ve spojení s předpisem §u 1299 obč. zák. a čl. 282 obch. zák. musila si společnost s r. o. býti vědoma, že jejímu smluvníku z udělení špatné rady může vzniknouti nárok na náhradu škody, a totéž si musila uvědomiti i žalovaná, pokud se tkne musili si uvědomiti její činitelé, kteří jejím jménem a za ni přejímali podnik od společnosti s r. o., když, jak dovolání samo praví, se musili přesvědčiti o stavu převzatého podniku přezkoumáním knih a ovšem též s nimi související korespondence. Na tom nemění ničeho, že v době převzetí (5. prosince 1923) nebylo ještě jisto, jaká škoda bude z důvodu špatné rady vymáhána. Čin, protismluvné jednání, z něhož podle §u 1299 obč. zák. prýštil nárok na náhradu škody, byl již vykonán, škoda byla již zaviněna. Že ještě nebylo jisto, jaké výše dovrší, a tudíž nebyla žalovatelná, nemění ničeho na její právní jsoucnosti. Byl tu již nárok na náhradu škody, třebaže číselně ještě neurčitý, a byl tu tedy též již dluh jemu odpovídající. O něm praví odvolací soud právem, že žalovaná, přejímajíc podnik společnosti s r. o., jej musila znáti. Plyne to, jak doličeno, již ze samozřejmé i dovoláním uznané povinnosti, přezkoumati stav jmění převzatého podniku. Neméně to však plyne z důvodu použitého odvolacím soudem, že bylo na žalované, by si zjedнала přesnou znalost stavu převzatého podniku řádnou likvidací společnosti s r. o. podle §§ 89 a 91 zák. o spol. s r. o. Je sice pravda, že žalovaná neměla možnosti, by likvidaci tu za společnost s r. o. provedla nebo se na ni usnesla závazně i pro společnost s r. o. Ale jistě mohla žalovaná klásti společnosti s r. o. za nezbytnou a neprominutelnou podmínku pro převzetí jejího podniku, by likvidaci podle §u 89 provedla a tak žalované jako svému smluvníku v ujednávaném převzetí podniku zjedнала bezpečný základ pro posouzení jeho stavu. Opominuvši tuto opatrnost, nemůže se žalovaná vmlouvatí, že o nároku nevěděla a věděti nemusila. Třebaže o něm nevěděla, nevěděla o něm z vlastní viny a právě tu platí zákonný předpoklad, že o něm věděti musila, neboť zákon klade zaviněnou nevědomost skutečné vědomosti úplně na roveň. Má proto odvolací soud právem splněným předpoklad §u 1409 obč. zák., že žalovaná o zažalovaném nároku věděla nebo věděti musila. Pro dovolatelův názor, že § 1409 neplatí pro závazky z důvodu náhrady škody, neudává dovolání důvodů a nelze také proň shledati opory ani ve znění ani v pramenech zákona, jenž zcela všeobecně mluví o dlužích, náležejících k podniku, nezůstává takto svým doslovem pochybnosti, že k podniku náležejí všechny dluhy podniku, tudíž i dluhy, vzniknuvší z vadného jeho vedení a protismluvného plnění závazků v něm převzatých.